

Under indflydelse af både popsange og Proust, saltvandsdrop og saftevand

Anmeldelse: Fie Martens Ljungmanns *under indflydelse*

“Naming things is a violent business” skriver Fie Martens Ljungmann cirka halvvejs inde i debuten *under indflydelse*, der af forlaget kategoriseres som et digt i fem dele. Men helt så simpelt kan værket ikke sættes i bås. Digtet er et viltert, udbasunerende men også generøst forsøg på at finde en vej tilbage til livet, tilbage til “de raskes rum” og ungdommen efter et kræftforløb. At sætte *under indflydelse* under analysens kategoriseringshungrende blik er derfor i fare for at være vold: det flydende er ikke for fastholdere. I stedet inviterer værket læseren til at lade sig flyde med i tilstanden af at være ‘under the influence’.

Vi møder digtets jeg-fortæller, der deler fornavn med forfatteren, i hospitalsvæsenets kølige klaustrofobi. Under kniven. Under indflydelse, men også sat udenfor indflydelse:

“hvordan vil de åbne mig / først med en nål / om jeg selv kan bestemme / nej / hvis jeg dør under nålen/kniven / vil alt jeg ikke fik sagt / vælte ud / første nøgle / nålen / anden nøgle / væsken / tredje nøgle / knivene / målet: adskillelse, statslig omsorg / små pump / det henkogte / ud / kvalmen”

Digtet åbner i et afkræftet og ordknappt sprog. De fleste verslinjer kan kun bære et enkelt ord, før der må holdes pause. På den måde afspejler sproget den “statslige omsorg” som udgør situationen. Her er der kun forklaringer, benævnelser, diagnoser og adskillelsen af de syge celler fra de raske. Jeget er i denne hospitalsscene castet i rollen som “den lille

”søde dumme”, der må forstå, at hun ikke skal tage kampen op, men blot læne sig ind i smertebølgerne.

Men digtet forbliver ikke i denne afkræftede situationsbeskrivelse. Hvis *under indflydelse* var prosa, ville det snarere været et eventyr end en ‘short story’. Og det kan lyde mærkeligt. Et eventyr om at være ung og syg med kræft. At skulle have bortopereret en tumor og miste alt håret. Men digter-jeget er virkelig en aktør i sin aktantmodel. Der er tre nøgler og en modstander og hjælpere og et mål: LIVET.

Det er dette insisterende forsøg på at komme ud af det sterile og tilbage til livet, som er digtets drivkraft men også dets udmattende kamp. Jeget længes efter et sprog, som kan bære hende ud over sygdommens ensomme erfaringer:

“i nogle måneder tror jeg at jeg kan glemme sygdommen, er jeg idiot /
hospitalsgangene, stativet, den ophængte medicin / de brunede løg. det sidder fast /
flere steder /jeg skøjter rundt i / ensomme erfaringer, / i alt jeg gør, hvor end jeg træder /
linoleum .noget sidder fast i gulvet” [sic].

Dette forsøg på at finde et sprog, der gør det muligt igen at eje sit liv og sin krop, udmønter sig i en famlende, altædende og ubehersket udsigelse, der indgår forbindelser med både popsange og Proust, skriver breve til sig selv og to-do lister uden punkter. Digter-jeget beskriver selv, hvordan disse citeringer og den genremæssige flerstemmighed fungerer som et følelsesmæssigt panser. Når det bliver for sårbart og sentimentalt slås der ofte over i engelsk for at tage et ekstra skridt tilbage fra det udsagte. Hele tiden vakler digtet på denne line, mellem at turde det sentimentale og punktere det, før det bliver for utrygt.

Digtet tematiserer også selv denne utryghed som en bevidsthed om at blive bedømt af omverdenen. Denne selvbevidste utryghed italesættes ofte med ord hentet fra teateret og juraen. Der er både publikum og en jury der vil afgøre, hvordan du har opført dine replikker, om det f.eks var retfærdigt at forlange mere af din kæreste end han kunne give. Skriften bliver på den måde også en arena, hvori jeget kan afprøve at være i disse følelser:

“så rørende et ord: voksen / JEG SKRIVER AF TERAPEUTISKE ÅRSAGER / fuck man det er så kedeligt / er jeg mon bare uopdragen!!!!”

Jeget kan godt råbe det følsomme men må hurtigt følge efter med en punktering, et drillende smil, en barnagtig affejning, i det man kunne kalde en patos-batos strategi. ‘Patos’ forstået som det højstemte og følelsesladede og ‘batos’ som det lavkomiske og vulgære. På den måde har *under indflydelse* også et slægtskab med etablerede digtere som Lone Hørslev, Ursula Andkjær Olsen og Mette Moestrup. På samme måde som denne ældre generation af forfattere må det højtidelige hos Ljungmann hele tiden punkteres af det komiske. Det sentimentale må efterfølges af et skælmsk grin:

“så skulle jeg ikke stå med alle de / uforløste forventninger, behov for omsorg, pis og lort, så havde jeg bare mig selv at finde det i / IF YOU CANT LOVE YOURSELF HOW THE HELL U GON LOVE SOMEBODY ELSE, / CAN I GET AN AMEN UP IN HERE”.

Samtidig vil digtet det sentimentale par excellence. Det kredser om de største af de store spørgsmål: Hvad er meningen med livet? Hvordan håndterer jeg altings forgængelighed inklusiv min egen? Hvad er håb?

I dette livtag med eksistensen giver de hyppige skift mellem det højtidelige og lavkomiske en enorm emotionel virkning fordi de rørende momenter opstår de mest overraskende steder, som i den pludselig eufori der opstår imens jeg-fortælleren laver *yoga with adriene* og må udbryde til sine forældre: “HÅBET ER EN MUSKEL OG DEN ER ØM”.

På samme tid er det også i disse hyppige og hastige skift at digtet momentvis lader sig rive med af sig selv. Det kan hele tiden blive mere overraskende, mere vulgært, mere dionysisk og ubehersket. På den måde kan digtet føles som at være en del af en samtale, hvor alle andre lige er det mere berusede end dig, lige er det mere løsslupne end dig og du febrilsk må i baren for at forsøge at indhente. For det *er* bestemt en samtale du gerne vil være en del af.

Digtets ubeherskede og flydende udsigelse er på den måde helt central for dets måde at være digt på, men også for dets udsagn om verden. *under indflydelse* hverken kan eller vil være, hvad digtet selv beskriver som den maskuline fortælling om en sublim

ensomhed. Det er et jeg, som må lade sig flyde med saltvandet, blodet, opkassen og kirsebærsaftvand. Således står det betændte som et livsvilkår. Jeget befinder sig i en infektionstilstand med verden. Fortælleren bliver inficeret af verden, men nærer også et håb om, at denne porøsitet eller åbenhed kan muliggøre en mindre ensom måde at bebo verden på.

Infektion udgør altså også et håb. At inficere hinanden, at være under indflydelse, er også at være i forbindelse med hinanden. Derfor er det også i den kropslige forening, i begæret, at digtet peger på en vej ud af det klaustrofobiske og afskårne. Som et blidt postludium lyder digtets sidste vers således:

“vi / sammen / syr vi / højre side af halsen sammen. vi gør det, nål og / tråd, / hud.
huden vi syr en sang / vi bader i et lille bassin / &det er håbet” [sic].

Fie Martens Ljungmann

under indflydelse

Basilisk

128 sider

200 kr.

Udkom 07-10-2022

Facebook < <https://www.facebook.com/litteraturnu> > / Instagram < <https://www.instagram.com/litteraturnu.dk/> >

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med Hilsen IT < <https://hilsen.it/> >